

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTELEN LEVELEK EL NEM FOGADATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

Gazdaságunkról.

Beköszöntött a nyár. A gazda nemsokára tiszta képet szerezhet arról, hogy mennyiben segítette elő fáradságának gyümölcsötztetését s összehasonlításokat tehet az elmúlt évekkel, tapasztalatait gyarapíthatja s látni fogja, hogy a földművelés terén is vannak hatalmas kiadások, melyeket akarva, nem akarva igénybe kell vennie, hogy elérje a várva várt eredményt, mely rá nézve létfontosságú eszköz.

Termőföldünk nemcsak megmunkáltatást, hanem a szó szoros értelmében művelést is kíván, növényzet szerinti osztályozást és a kitűzött cél-
nak megfelelő talajjavítást is s mindez olesón és könnyen legyen megszerezhető és kivihető. Megyénkben a termőföld átlag véve közepes, tehát nagyobb igyekezetet s több gondozást igényel, mint más termékenyebb föld. A gazdának több és olesóbb segédeszközre van szüksége, hogy termése kiállja a jobb termőföldekkel a versenyt. Megyénkben a gazda arra is utalva van, hogy a segédeszközök jövedelmező tőke gyanánt is szerepeljenek. Ezek előre becsátásával nézzük közelebbről megyénkben a jelenlegi gazdasági viszonyokat s vonjuk le a következtetést a termésre vonatkozólag:

Őszi vetés: Buza és rozs átlag véve elég jó. Tavaszai kissé gyengén állnak. A kapás növények (kukoricza) későn lettek vetve s így egy kissé hátramaradtak, különösen a burgonyának ártott a korai esőzés, mert sok helyen rothadásnak indult. Szénatermés kitünő. Legelőik jók. A szőlőtermés kilátása a múlt évihez képest kielégítő. A hol tavaly permetezték, ott jó termés mutatkozik. Tekintetbe véve a hosszú telet, nem fogjuk mondani,

hogy a föld rosszul fizet. Ez a termés még sem elégítheti ki a gazdát, mert a föld megművelése, belévetett tőkéje majdnem meghaladják az elért eredmény anyagi hasznát s így a gazda haszna igen csekély s még a munkacereje is alig van díjazva, de megyénk gazdái nem akarják belátni, hogy mily szoros kapcsolatban van a földműveléssel a czélszerű állattenyésztés, s hogy éppen az utóbbi teszi lehetségessé a talaj kellő kihasználását s eltekintve az állatállomány értékétől, mily hatalmas tőke gyanánt szerepelhet az állati termények czélszerű értékesítése.

Megyénkről az a hír van elterjedve, hogy állattenyésztésünk csekély, pedig nem úgy van! Van nekünk állattenyésztésünk is csak hogy nem okszerűen üzve. A gazda nem tűzi ki maga elé aczelt, régi szokásaitól nem igen tér el, nem látja be, hogy elmult az az idő, hogy az emberek kedvtelésből tartsanak és szaporítsanak állatokat. Manapság a tenyésztőt az anyagi haszon sarkalja, hogy oly tenyésztést üzzön, a mely megfelel a piacnak és e mellett helyt álljon a konkurencziával szemben is. Bizony könnyen találkozzunk az állattenyésztés minden ágánál gazdáink részéről.

Innen van az, hogy megyénkben az állattenyésztés csak a mezőgazdaság segédeszköze gyanánt szolgál, de nem jövedelmező tőke gyanánt. Nem csoda tehát, hogy gazdáink folyton panaszkodnak; de ennek csak a czélszerűtlen beosztás az okozója. Ők magok okai annak, hogy egy igen lényeges jövedelmező ágtól visszamaradnak.

Csillag Sándor.

HIREK.

— **Tornászaink Budapesten.** A vasárnap délután felvonult, 50 főre menő dísztornászcsapat az ország fővárosából az ezredévi országos tornaversenyben való sikeres részvétel után pénteken délután tértek haza. Mielő büszkeséggel tekinthetünk főgymnasiumunk versenyző tornászaira, a kik jó hírnevüket ismét emelték, a kik az előző versenyeken kivított babérok mellé ismét szerettek egy koszorút; Pestői csoport volt a csapat, nemzeti lobogóval, piros-fehér sapkában és tornaingben fehér övvel s a járszi könnyedséggel hordott vasrudakkal s megjelenésük, katonai magatartásuk nemcsak itt-hon keltek érdeklődést, hanem az ötezernyi ifjuság tarka pompájából is kiűntek s elismerést arattak; mindenütt dicsőrelel említették a takaros szarvasi tornászokat, a kik egyenként is dicsőséget szereztek maguknak, iskolájuknak, városunknak: a szarvasi versenyző ifjak közül öt-en nyertek érmet, névleg: futásból ezüstérmet H a t v a n i Jenő (V.), bronzérmet P e t r i c s Béla (VII.) és W e i s z Mór (VII.) távolugrásból bronzérmet V i t e z Lajos (VII.) súlydobásból ezüstérmet P á l k a Pál (VII.) a kötélhúzás is a szarvasiak győzelmével végződött, a szabadgyakorlatokkal pedig az első közé kiűdötte magát; különösen tetszettek a zeneszó mellett előadott fűzerek, a melyeket meg is újráztak. S a midőn büszkeséggel üdvözöljük a visszatért ifjuságot, a midőn örömmel gratulálunk a győzteseknek halálával említjük meg O l á h Miklós tornatanár érdemét: a versenyen elért sikert; az ő lankadatlan működése, az ő ernenyetlen buzgólkodása aratott sikert akkor, midőn az általa kiképzett ifjuság a versenynyertesek közé jutottak. — Az ifjuság, melyet a tornatanáron kívül M o c s k ó n y i, P a p s z á s z és P e t r á s tanárok kísérték, a Markó-utcai gymnasiumban volt elszállásolva s csoportban meglátogatták a főváros nevezetességeinek egy részét, így a kiállítás több ízben, Feszty körképét „A magyarok bejöveteleté”.

— **Vizsgálatok.** A szarvasi ág. h. ev. főgymnasium tanítóképző nyilvános osztályvizsgálatai az 1895—1896. j. tanévet zárólag következő rendben folynak le:

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRCZÁJA.

A csempész.

Nem sok idő már a husvét. Jegénye Jánossal az a mindennapi eset történt, hogy elfogyott a tanyában a pénz. (Biz az máson is megeshik, nem csak azon, a ki a pusztai világot lakja.)

Amde más baj is van.

Mert ha csak a pénz fogyott volna el, a tanyában azért még lehetne lenni a nélkül, mert étel és ital csak akad, mag is van a tavaszi vetéshez, — ellenben a husvét, husvét s ekkora ünnepet pénztelenségben elszervezni nem lehet. Ilyformán, bár János úgy gondolkozott, hogy jobb utak idejéig nem mozdul eladói való holmival sehova (különösen, hogy még az adóért sem hajkurásszák ilyen tavaszidő-tájban az embert,) most mégis gondolt valamit.

Bárány van már, elég szép, elég rendes. A bizony egyet be lehetne vinni a városba eladni. Mivelhogy a dohány is nagyon rossz mostanában s annyi rágyújtást igényel egy pipára való tömet, hogy tisztára kifogyott a masina a házból.

Mintán a városba eszerint mindenképp be kell menni János nagyhamar belegyőződött a dologba s a kamrába megy, a honnan zsákot hoz elő. Most a zsákkal a juhok közé vonul s a leghívtányabbat ki is választja azok közül. (Bolond ember az, a ki a jószág szobbjait adja el.) A bárány a zsákba kerül, János minkettőt a vállára veti s megindul a tanyából csak egy gyalogosan. Nem lakik a várostól messze, másfél óra alatt odaér s ekkora utért nem érdemes a lovakat befogni.

Ámbátor hogy ehhez az aktushoz nem ló kell, hanem kutya.

Mondja is János a kutyaszak, mikor az asszonytól elköszön s halad ki a tanyából.

(Gyere no, Puli.)

Ez annak fölöttébb hizeleg. Ugrik azonnal s megy vidáman előre az uton. Így haladnak. János néha egy vállról a más vállra teszi a zsákot. A bárány ilyenkor azt mondja:

— Bé . . .

— Ne bégess, számár, — mondja neki nyugodtan János — hiszen a gazdád visz.

Evvél a város széleig érnek, a hol a vámvonal kezdődik s János most már letér az ut közepéről a szélire, hogy szemlélődjön. A vámvonalon kívül van a töltés s a töltés előtt a kubikgödörök. Azok közül kinéz egy igen alkalmasot.

— Ez éppen jó lesz, — mondja magában s bodor füstöket ereszt a pipájából.

Le is megy abba a gödörbe, ott leteszi a zsákot s hívja a Pult.

— Puli ne, — szól neki.

A Puli nincs ilyen szíves híváshoz szokva s szer fölött meglepődik a hangon. Csak annyi módon oldalog előre-hátra, a farkával igen mutatja a bizalmas szó fölött való ürveztetését, de a füleit hátra csapja s a derekát meggömbösi, a mint ott jár-kelel s mindenféleképpen azt igyekszik látszatra hozni, hogy közeleg a gazdájához, pedig voltaképpen egy szikra kedve sínesen hozzá. Elég a tanyai kutya bizalmával kétszer-háromszor visszaélni olyformán, hogy hívó szóval magához csalja az ember s azután elrugja: akkor aztán ilyen lesz — elvesz a hite a gazdában.

Jegényének többször s egyre hízlekedőbb hangon kell beszélnie hozzá, hogy magához csalja.

Gyere ide, Puli, kis Puli, — szól neki lágyan.

A Puli egyre közelebb oldalog, míg nem egyszer aztán János elkapja a fülét.

— Aú! — mondja a Puli.

— Ne vonits, majom, — felel neki János — hiszen semmi bajod sem lesz.

Míg a Puli fülét fogja, a másik kezével kirázza

a zsákból a bárányt. A kubikgödörből széttekint figyelmesen, hogy látja-e valaki? Mikor látja, hogy senki sem látja, nyugodtan fog a munkához. A Pult belevezeti a zsákba, ennek a végét gondosan összecsomózza beköti; a bárányt pedig a földbe ásott bánya sarkába helyezi. Az ott megmarad, mert sással egymáshoz van bogozva a lába.

Most újra mondja János: — Gyere no, Puli, — de ezúttal a Puli nem megy, hanem viszi a János. Kissé ténfereg a zsákban a kutya, mert szokatlan a helyzet meg vinnyog is, de a gazda ilyenkor megrázza a hátán s arra elesöndesül. Ilyen harcok közben haladtak a vámiig, a hol János kiengyenedik s végtelen méltósággal vonul el a kardos emberek előtt.

Ohó! Hát kend? — kiáltják rá amazok.

János nem hall semmit, csak megy odább.

Ember, hé, hé! — kiabálják megint utána.

De egy vámor még felé is szalad.

Jegénye nyugodtan fordul meg:

— Mi kó? — kérdezi.

Amazok visszakérdezik:

— Mi van a zsákban?

János éktelen nyugalommal felel:

— Kutya!

No erre nagyot nevetnek. Micsoda szamárbeszéd

— Nem igaz, — mondják. — Csak nyissa kend

ki azt a zsákot. Minket ugyan be nem csap.

— De mikor mondom, hogy kutya, — szól János

érzékenyen.

A vámost elfutja a méreg.

— Hallja, — kiabál most már, — hát velem ne

komédiázzon, mert rosszul jár.

— Ugyan?

— No, no, — véli János — ismerem én a törvényt.

— Ejha! — kiált a vámos, a kit ez a kötözködés

nagyon bosszant — nem tudom, kitől tanulta volna kend?

— No, — adja a szót tovább emez — tanulni nem

tanultam senkitől, hanem csak úgy hallottam.

Junius 8. Hétfőn. Délután 2 órától a képesítő vizsgáhozjárulandó képzősök próba-tanítást tartanak a gyakorló iskolában. Junius 10. Szerdán. Délelőtt 8—11. VII. magyar. VI. görög és pótló-magyar s rajz. Délután 3-tól a képzősök zene, ének és zeneelméleti vizsgálata. Junius 11. Csütörtökön. D. e. VII. lélektan. VI. latin. V. magyar. IV. Ásványtan. Junius 12. Pénteken. D. e. VII. német. VI. történet. V. történet. IV. latin III. történet. Délután nevelés-tanítás története s gazdaságot a képzőben. Junius 13. Szombaton. D. e. VII. természettan. VI. Német. V. mennyiségtan. IV. földrajz. III. német. II. latin. Délután Iskola-szervezetten és számtan a képzőben. Junius 15. Hétfőn. D. e. VII. latin. VI. mennyiségtan. V. latin. IV. magyar. III. számtan. II. földrajz. I. földrajz. Junius 16. Kedden. D. e. VII. mennyiségtan. VI. magyar. V. német. IV. történet. III. földrajz. II. számtan. I. magyar. Délután 2 órától a gyakorló iskola közvizsgálata. Junius 17. Szerdán. D. e. VII. történet s földrajz. VI. állattan. V. görög és pótló-magyar s rajz. IV. mennyiségtan. III. magyar. II. magyar I. számtan. Junius 18. Csütörtökön. D. e. VII. görög és pótló magyar s rajz. V. növénytan. IV. német III. latin. I. latin. Jegyzet. A VIII. osztálybeliek nyilvános osztályvizsgálatai mint az írásbeli érettséginek a „Ministeri Utasítás” szerint fölitélezett előzményei, május hó 7—18-án voltak megtartva. A többi osztályoknak fentebb részletezett s minden tanulónak külön-külön feleletre alkalmat adó vizsgálatai igaz képtet adják a tanulmány évszáró végeredményének. Ezért tisztelettel fölkérem egy a főgymnasium kormányzatával megbízott t. cz. felügyelőt, mint általában a tanügyi állapotunk iránt érdeklődőket legyenek kegyesek e vizsgálatok bennünket látogatásaikkal megismeretni. II. Tornászati vizsgálat. Junius 18. Csütörtökön. Délután 5-től 6^{1/2}-ig a tornacsarnok előtti szabad téren, vagy rossz idő esetén a tornacsarnokban. III. Dalkari szavallati s zenészet vizsgálat. Junius 18. Csütörtökön. Esteli 8 órától a főgymnasium nagytermében. Ennek műsora külön lenyomatban. IV. Főgymnasiumi közvizsgálat. Junius 19. Pénteken a főgymnasium nagytermében következő rendben: a) Délelőtt 8-kor a megnyitó ének után Vallástan az I—VII osztálybeli protestáns tanulókkal. Tanárok: Delhányi, Plenczner, Valentiny, Chovan, Mocskónyi, Lippai. b) 9^{1/2}—10^{1/2}-ig latin az I—IV. osztályokkal. Tanárok: Papszász, Delhányi, Liska, Chovan. c) 10^{1/2}—12-ig magyar az I—VII. osztályokkal. Tanárok: Papszász, Krajcsovics, Lippai. d) Délelőtt 8—12-ig az V. tanteremben megtekinthetők az összes tanulóknak kötelező és önkényes rajzolatai. Tanárok: Sziráczky, Lányi. V. Magántanulók vizsgálatai. Junius 19. Pénteken és junius 20. Szombaton. Junius 19-én délután 3-tól előbb írásbeli vizsgára jelentkeznek a magántanulók s ennek végeztével junius 20-kán a szóbeli vizsga folyik le a megfelelő osztálytermekben. VI. Érettségi szóbeli vizsgálat. A május 19. 21. 22. 23. napján megtartott írásbeli vizsgálat alapján szóbelire jogosultak a főtisztelendő főhatóság elnöklése s a nagys. kormányképviselő jelenlétében junius 22. 23. 24. érettségihez járulnak a jelen teremben. E vizsgálatok a gymnasiumi tanulók kivételével az érdeklődő közönségre nézve szintén nyilvánosak. VII. Tanítóképesítési vizsgálat. A képző tanfolyamait végzők, vagy főhatósági engedéllyel e vizsgálatokhoz járulni jogosultak junius 25. 26-kán tesznek szakvizsgálatot az egyházmegyeileg kiküldött vizsgáló-bizottság előtt. Jegyzet. Az osztály- és közvizsgálatokon, torna, dalkari s zenészet előadásokon a jelzett időrendben a kötelezett tanulók megfelelő osztályaikkal s csoportjaikkal részt venni tartoznak: Kit

— Nem tudnám kitől? feleli a vámos.
— Hát azt már nem tudom megmondani, hogy kitől hallottam, de hallottam. Gondolom, maga is tudja, hogy ki a mostani király az országban, de nem tudná megmondani, kitől hallotta?
A vámos le van fegyverezve a disputában s most már csak arra szorítkozik hogy a zsákot általvizitálja.
— Bontsa ki, — parancsolja.
— De elugrik, — védekezik János. — Nem bontom én ki.
Hanem hát muszáj. Ez az ójtott szó a legnagyobb hatalom a világon, a muszáj. János leveszi a válláról a zsákot, az ajtót a földre helyezi s mikor a tetjét megbontja, lent rug egyet titokban az obhoz. Az aztán vonitva ugrik ki a zsák száján, szinte repül s úgy fut, hogy lehetlenség utólni.
Jegye János káromkodva Iohol utána s a míg a föltésen tul nem ér, folyton szitkozódik. Á mint azonban a vámosok elől fűdve van, nyugodtabb alépte. Látja, hogy a Puli nyilegyenesen száguld haza felé.
— Szögény, — mondja, — de meg van ijedve.
Azzal a kubikgödörbe megy, beteszi a zsákba a bárányt s halad újra a vámosok felé. Mikor előbbük ér haragosan ineteget s megfenyíti a vámost az újjával.
— Köszönjék az istennek, — mondja, — hogy elfogtam.
A vámos érzi, hogy hibás, s nem felel, inkább lehajtja a fejét. János pedig méltósággal halad befelé s az uton a komával találkozik.
— Hát kend? — kérdi a koma.
— Elhuné — felel János.
— Ilyen későn halad kend befelé?
— Az ám, — mondja János, — késésbe vagyok. Egy kis sorom volt. Ezeket a népeket oktattam ki itt a kaliczkás házba, hogy a fületlen csizmát is föl lehet húzni.
— No, no, — válaszol menőben erre moggyőződéssel a koma.
Tömörkény István.

az elnökség előszóit s elő nem áll, az nem vizsgázottnak tekintetik s erkölcsi megrováson kívül a tanévetsi kéréssé teszi.

— **Névváltoztatás.** Roszjarovicz János helybeli lakos miniszteri engedéllyel egy maga mint kiskorú gyermekei vezetéknévét Harmati-ra változtatta.

— **Nyári multság.** A szarvasi iparos ifjak önképző köre a mult vasárnap tartotta meg népünnepélyvel egybekötött majálisát a népkertben. Délután 3 órakor kivonulás volt az egyleti helyiségből s 4 órakor kezdetét vette a népünnepély. Érdekes látványt szereztek a kiváncsi közönségnek. Különösen érdekes volt látni az éhes versenyzőket, kik moló étvágygyal fogtak a gombóc evéshez s közülök igen sokan nem annyira a kifizetőt díjért, mint inkább a jóízű gombócokért pályáztak; 4 korona díjat nyert Dina Mátyás. Az ünnepély után következett a táncmultság mely a reggeli órákig tartott. Az első négyest 80 pár tánczolta. A multság anyagilag is elég jól sikerült. Bevétele volt: 263 frt 71 kr. kiadás 193 frt 95 kr. tiszta jövedelem 69 frt 75 kr. Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton is a rendezőség hálás köszönését.

— **A „Békésmezei Egyetemi Ifjak Köre”** f. évi május 28-án tartotta e tanévben utolsó rendes közgyűlését, mely alkalommal a tisztviselők, megbízottak s a többi tagjai pedig Rell Lajos tanárjelölt, Hunyady István, Lózza Kálmán, Geiringer Károly műegyetemi hallgatók, Linder Károly joghallgató lettek.

— **Meghívó.** A szarvasi kereskedő ifjuság a létesítendő kereskedő ifjak egylete alap javára 1896. junius hó 13-án a „Népkertben” az első zenekar közreműködése mellett zartkörű majális rendez. Bárány Béla kor. elnök, Robicsék Soma v. b. elnök, Szielta Tivadar v. b. alelnök, Vandlik László jegyző. Ungár Jónás pénztárnok, Spitzer Lajos tánczenedező. Breiner Zsigmond ellenőr. Belépti díj: Személyjegye 1 frt. Csaldjegy 2 frt. Felhívások közönnel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek kaphatók: Tajber Gusztáv, Réthy Sándor, Kmetz Mihály, Pollák és Silberstein, és Samuel Adolf urak üzletében.

— **Miniszteri köszönet.** A vallás és közoktatásügyi miniszter gróf Wenckheim Frigyesnének, minden nemes ügy bőkezű támogatójának és a humanitárius intézmények egyik legelkessebb hívének, aki Lébény-Szent-Miklóson 8000 frt költséggel kisdédvót építtetett s az évi 800 frt fenntartási költséget is sajátjából fedezi, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **Kitüntetés.** Zih Károly, békés-szentandrási ref. néptanító, ki a millenniumi kiállításban nyolcz darab különféle könyvet mint saját munkáját állított ki, az általa írt „Népszerű egészségtan” ezüzt könyvért, mely már 10 kiadásban jelent meg, s melylyel a közegészség ügynek hasznos szolgálatot tett, az „Országos Közegészségi Egyesület” 25 korona jutalomdíjjal és e mellett egy igen diszes elismerő oklevéllel tüntette ki.

— **Köszönet nyilvánítás.** A szarvasi ág. ev. főgymnasium tanuló ifjuságának mult hó 29-én tartott majálisa alkalmával adományokat küldtek: Bakay Dánielnek 1 frt, özv. Ponyiczki Györgyné 1 borjut és tejet, Bakay Sándorné. Dr. Havlár Gyuláné, Lusztigné és Szenesné a reggelizet tejet. Fogadják a nagylelkű adományozók ez uton is a rendezőség hálás köszönését.

— **Postai tanfolyam.** A folyó évi május hó 28-án megjelent Postatávírdá rendeleték tárának 29-ik számában 108 gyakornok jelölti állásra van pályázat hirdetve, minden igazgatósági kerületben 12. így a nagy-váradi posta és távírdá igazgatósági kerületben is 12 lesz felvéve. A pályázati kérvények az egyes igazgatóságokhoz, hova az illető folyamodó felvétni óhajtana, 1896 évi július hó 31-ig nyújtandók be. A felfogadott gyakornok jelöltek 1 frt. napidíjban részesülnek és tanulásra valamelyik kincstári hivatalhoz lesznek beosztva. A kellő gyakorlati ismeretek megszerzése után 1897 év. szeptember hó 1-én 10 óra terjedő tanfolyamra Bpestre tartoznak menni hol azonban az 1 frt napidíjat tovább is élvezik. A sikeres bevezése után 400 illetve 500 frttal gyakornokoknak nevezetnek ki.

— **Nemzetközi gazdakongresszus.** A szeptemberben Budapestten tartandó gazdakongresszus iránt élénk érdeklődés nyilvánul, az összes külföldi szakkörökben, minek egyik ekesen szóló jele, hogy az angol mezőgazdasági társulat (Royal Agricultural Society of England) magát három tagjával hivatalosan képviselteti. Ezt most jelentette be a földmívelésügyi miniszternek.

— **Levelek kézbesítése Budapestben.** Folyó év május hó 1-től a Budapestre szóló levelek beérkezésük után azonnal kézbesítetnek, de csak akkor, ha a levelek címében nemcsak az utca és házszám, hanem a kerület száma is ki van írva. Ugyanis a szelírozsa minden irányából Budapestre befutó mozgópósták a leveleket kerületenként kidolgozva adják át a kézbesítő postahivataloknak. A közönségnek felhívjuk, hogy levele a kézbesítésnél késedelmet ne szenvedjen, saját érdekében áll, hogy a leveleken a kerület számát feltüntesse.

— **Tanítók a kiállításon.** Az ezredéves országos kiállítást a 400 forintnál kisebb fizetést élvező tanítók, tanítónők tudvalevőleg teljesen díjmentesen látogatják. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter most úgy rendelkezett, hogy az ingyenes látogatás kedvezményét azok is élvezik, a kiknek éppen kerek 400 frt fizetésük van. A kedvezmények ügyében a kérvényeket a kiállítási igazgatósághoz kell beadni és akkor a mikor a fővárosba akarnak jönni a m. áll. vasutak megküldik nekik a szabad utazási jegyet, az igazgatóság pedig a kiállítás látogatására szóló szabadjegyet.

— **A trieszti általános biztosító-társaság** (Assicurazioni Generali) mult hó 29-én tartott 64-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1895 évi mérlegek. Az előtűnk fekvő igen terjedelmes zárszámadás 54 oldalra terjed és számos rendkívül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. A mérlegek valamint a nyereség és veszteség számlák már az 1896. márczius 5-iki osztr. miniszteri rendelet értelmében vannak felállítva.

Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztosítási osztály díjtartaléka 1895. évi december 31-én 3.519,501 frt 41 krral 45.231,976 frt 76 krra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztosítási tőke összege 177.718,755 frt 15 krt. tett ki, míg az év folyamán bevett díjak 7.402,467 frt 3 krra rúgtak.

A fiz- és szállítványbiztosítási ágakban a díj és illeték-bevétel 10.485,513 frt 31 kr. volt, miből 3.058,827 frt 6 kr., mint kártartalék, minden tehertől menten, a jövő évre vitélezetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 31.142,823 frt 66 krra emelkedett.

Károkkért a társaság 1895-ben 9.218,277 frt 67 krt folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 281.357,598 frt 61 krral igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 52.626,274 frt 36 kr. esik, mely összeget a társaság 162059 káresetben kifizetett.

Az értékpapírok értékesítése, mely az év végével az alacsony árfolyamok folytán beállott, egyéb rendelkezésre állott összegekből kiegyenlített úgy, hogy az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezetére alakított tartalék változatlanul 2.282,011 frt 44 krral összeggel új számlára átvihető volt. Azonfelül azonban még az idei nyereségből 500,000 frt egy az árfolyam ingadozása fedezetére szolgáló külön tartalék számára átutaltatott úgy, hogy az egész árfolyam tartalék 2.782,011 frt 44 krra szaporodott.

Az alapszabályszerű nyereség tartalékkal, mely a részvénytőke fejté teszi ki, az összes nyereségtartalékok 5.487,011 frt 44 krra rúgnak.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 58.071,673 frt 81 krról — miután a viszontbiztosítási tartalék kivételével 61.051,211 frt 83 krra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 15 magyar értékre esik.

Az előrt tiszta nyeresémből a társaság osztalékul, részvényenkint 136 frtot aranyban vagyis 340 frankot fizet.

CSARNOK.

Éjjeli kaland.

Kezét kardja markolatán nyugtatva, bő köpenye sarkát a vállára csapva, don Manuel, egy fiatal gavalér, egy éjjel az utcán sétált kalandot keresve, midőn egy nő fekete köpenyben, erősen lefátyolozva, kétségbeesett futásban menekült egy házból.

Égyenesen don Manuelnek tartott és így szólt hozzá:

— Ha ön, a mint kinéz, valóban nemes és lojális lovag, meg fog menteni egyet hercegi hölgyet, kit becsületének és életének elvesztése fenyeget. Férjem majd meglepett egy barátjánál, a kire feltékeny. Csak annyi időm volt, hogy magamra kaptam a köpenyemet s a lépcsőkre meneküljek. De üljöz! Tartóztassa fel őt minden áron! Mert ha utólré, pellengérré vagyok téve s halálra!

— Meneküljön békén szenyóra, felelte don Manuel. S míg a nő futva távozott, ő az ajtó előtt foglalt állást, melyből csakhamar egy férfi robant ki a legnagyobb rendtelenségben, bösz hangulatban, a mint dühös taglejtéséből s káromkodásából ítélni lehetett.

— Lovag! mondotta don Manuel lassu és kifogástalan udvariassággal üdvözlés után, csak pár nap előtt érkezvén Madridba, nem esuda, hogy eltévedtem ebben a városban, mely épp oly nagy, mint szép. Ön szives lesz, remélem, megmondani nekem a San Bernardine utcát, hol nagy boldogságonra egy nő vár rám, a ki az este a Floridában megígérte nekem hogy ablakot nyit, mihelyt duenyája elalszik.

— Hagyjon nekem békét! kiáltotta a másik; látja hogy sietek.

— Én ép úgy, mint ön! miután annak, ki rám várakozik, a legszebb szeméi vannak a világon. De kétség kívül önnek nincs kedve segédkezni nyujtani nekem ily szerelmi vállalkozáshoz? Én csak dicsérhetem az ön finom érzékét és ime kész vagyok barátságot kötni egy ilyen kiváló érelyű nemessele. Ne beszéljünk többé a San Bernardino utcáról! De legalább szives lesz ön megjelölni az utat valamely templom felé, melyet a benne őrzött ereklyék kiválóan ajánlatossá tesznek. Kész örömet mind-aggal töltöm az éjjelt, melyet rossz szándékkal kevésbé komor foglalkozásokra akartam szentelni.

— Menjen az ördögbe! s álljon fölé az utamból!

— Hogyan? hát sem ajtófosságra, sem szerelmi kalandra nem szentelhetem magamat?

— Szent Jakabra! kiáltotta a kétségbeesett férj, ön gunyolódik velem!

— Az ön helyében, mondotta don Manuel, én ezt már régen észrevettem volna. Erre kardot rántottak. Szép párbaj volt az aczélok csatogó szikrázása s az éj villámai mellett. Nagyon hosszú párbaj; a két bajvivő egyforma erővel, egyforma bátorsággal küzdött. Valóban, gondolta magában dou

osak szórakoztatásra és élelmezésre, csak lakás és szórakoztatásra.

Ezen jegyfüzetek váltása által bárki előre meghatározhatja, hogy a kiállításra való febrándulása neki mennyi költséget okoz és ez által az alaptalan és rosszakarattal terjesztett hírek a budapesti drágaságról megcáfoltatnak.

Felvilágosításokkal és részletes tájékoztatókkal szolgál a központi iroda Budapest Gizella-tér 4 sz. a pályaudvaron levő irodák az érkezési oldalon, valamint a kiállításban a tudakozó és kalauz intézet.

A m. kir. államvasutak városi menet-jegy irodája által létesített

4-2 Millennium-Utazási- és Ellátási vállalat.

SZIVATYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélakra.

UJDONSÁG!

Bower-Barrif-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyuk rozsdá ellen védve

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, WIEN. I. Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek lából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra. barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleg-gyártásra.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi- és baleset-biztosítási ág 1895.

		forint		kr.		forint		kr.		forint		kr.	
I. Kifizetések (a kár felvételi költségekkel együtt):													
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Ágzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók terümenyeit):													
1. Szervezési költségek (a folyószámlán teljesen)													
2. Jutalékok													
3. Folyó igazgatási költségek													
4. Adók és illetékek													
III. Leírások és egyéb kiadások:													
1. Leírások kétes követelésekre													
2. Egyéb kiadások: Jutalék és kamat a hivatlanok általasi pénzárán													
IV. Tartalék függő károkra:													
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Ágzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:													
1. Díjtartalék													
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
b) Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
c) Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Tökésített nyereségtartalék													
3. Értékpapírok arfolyamtartaléka													
4. Kétes követelések tartaléka													
VI. Évi üzleti nyereség													
Összesen:													
12890243 48													
I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:													
1. Díjtartalék, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Tökésített nyereségtartalék													
3. Értékpapírok arfolyamtartaléka													
4. Kétes követelések tartaléka													
II. Független károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):													
1. Tűzbiztosítás													
2. Szállítványbiztosítás													
3. Ágzbiztosítás													
4. Balesetbiztosítás													
III. Díjbevétel (levonva a törlesztőket):													
1. Tűzbiztosítás													
2. Szállítványbiztosítás													
3. Ágzbiztosítás													
4. Balesetbiztosítás													
IV. A tökéletesítés hozadéka:													
1. Kölcsön- és lezárt kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszék. beletek kamata													
2. Jelzálogkövetelések kamata													
3. Értékpapírok kamata													
4. Ingatlanok használati hozadéka													
Egyéb bevételek:													
1. Kötvényilletékek													
2. Tűzbiztosítás													
3. Szállítványbiztosítás													
4. Ágzbiztosítás													
5. Balesetbiztosítás													
Összesen:													
12890243 48													

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1895).

		forint		kr.		forint		kr.		forint		kr.	
I. Isedékes biztosítások és járadékok fizetése:													
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Elélesi esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Járadékfizetések													
II. Fizetések visszavárárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztosítások részét													
III. Összalék-fizetések biztosítottaknak													
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók terümenyeit):													
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen)													
2. Szervezési költségek (a törlesztővel)													
3. Folyó igazgatási költségek													
4. Behajrási jutalékok													
5. Orvosi költségek													
6. Adók és illetékek													
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások kétes követelésekre													
VI. Független károk tartaléka:													
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Járadékfizetések													
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:													
1. Díjtartalék													
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbizt. részét													
b) Elélesi bizt., lev. a viszontbizt. részét													
c) Járadékfizetések													
2. Díjtartalék													
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbizt. részét													
b) Elélesi bizt., levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Tökésített nyereségtartalék													
4. Értékpapírok arfolyamtartaléka													
5. Kétes követelések tartaléka													
6. A biztosítottak osztalékajánja													
VIII. Évi üzleti nyereség													
Összesen:													
51692165 84													
I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:													
1. Díjtartalék (levonva a viszontbiztosítók részét)													
2. Díjtartalék (levonva a viszontbiztosítók részét)													
3. Tökésített nyereségtartalék													
4. Értékpapírok arfolyamtartaléka													
5. Kétes követelések tartaléka													
6. A biztosítottak osztalékajánja													
II. Független károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):													
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Járadékfizetések													
III. Díjbevétel:													
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
2. Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét													
3. Járadékfizetések													
IV. A tökéberhúzások hozadéka:													
1. Kölcsön- és lezárt kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő beletek kamata													
2. Kötvényekre adott kölcsönök kamata													
3. Jelzálogkövetelések kamata													
4. Értékpapírok kamata													
5. Ingatlanok használati hozadéka													
V. Egyéb bevételek:													
1. Kötvényilletékek													
2. Egyéb üzleti bevételek													
Összesen:													
51692165 84													

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1895. december 31-én.

Folyó számla	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó számla	A tétel neve	A		B		Összesen	
		forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.			forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
1	A részvényesek adószámlái a tőke ha nem fizetett részéről	1877500	—	1877500	—	3755000	—	1	Alapítvány	2025000	—	2025000	—	4050000	—
2	Ingatlan bírlók	—	—	—	—	—	—	2	Társasági alapok arfolyampapírok arfolyam ingadozásai	1312500	—	1312500	—	2625000	—
3	Városi ingatlanok	1277000	—	435528	85	1712528	85	3	Tartalékok kétes követelések felezésére	1027514	77	1254196	67	2220111	44
4	Gazdasági termények	30582	—	—	—	30582	—	4	Díjtartalék folyó biztosításokra az A mérlegben	40000	—	40000	—	80000	—
5	Fizetés alatt álló üzleti ház Prágában	—	—	600716	76	600716	76	5	Díjtartalék függő károkra az A mérlegben	317900	52	—	—	317900	52
6	Kölcsönök a társaság elnöki, kötvényeire	—	—	50038	68	50038	68	6	Díjtartalék B mérlegben	—	—	4180598	56	4180598	56
7	Kölcsönök értékpapírokra	—	—	—	—	—	—	7	Tartalék függőben levő kifizetésekre az A mérlegben	—	—	3434378	20	3434378	20
8	Állam- és más értékpapírok	430292	60	3788057	88	4218349	148	8	Osztalékaján az életbiztosításban nyeresémenyűvel	—	—	472876	44	472876	44
9	Folyó kamatok	129202	54	224655	51	353857	105	9	A hivatlanok általasi pénzárán vagyona	713675	48	591404	46	1305079	94
10	Váltak a társaságban	253030	08	—	—	253030	08	10	Jelzálogkövetelések	—	—	—	—	—	—
11	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	114422	00	128857	90	243279	90	11	Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	769491	91	59169	40	821160	131
12	Kétségbeesett az intézet igazgatóságánál és főkéjainál	487426	86	2422	72	491848	158	12	Egyenleg az intézet adóinak számláján	12531	09	—	—	12531	09
13	Maradvány a viszontbiztosítók számláján	378224	20	41065	89	419289	109	13	a) Illeletek költségek számláján	428730	63	179375	42	608105	105
14	Maradvány az intézet főkéjainak számláján	143543	86	29472	80	173015	166	14	b) Letételek közösen és biztositók gyűjteménye	1536321	27	1036125	88	2572446	115
15	Maradvány az A mérleg számlájánál (L. Tulzer)	—	—	90277	80	90277	80	15	Gébi alapítvány	9277	80	—	—	9277	80
16	a) Adóssok különböző címek alatt	200	—	4380	10	4580	10	16	Gébi alapítvány	5029	47	—	—	5029	47
16	b) Adóssok jelzálog-kölcsönökre hátr. kamatokkal	200	—	1918	46	2118	46	17	Besso József alapítvány	3900	—	—	—	3900	—
16	c) Letételek közösen és biztositók gyűjteménye	1536321	27	130125	83	1666446	110	18	Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
16	d) Letételek közösen és biztositók gyűjteménye	3000	—	—	—	3000	—	19	Evi üzleti nyereség	3000	—	—	—	3000	—
16	e) Besso József alapítvány	9000	—	—	—	9000	—			833751	54	700142	92	1533893	146
16	f) Calabi R. alapítvány	3000	—	—	—	3000	—			1327349	73	5256367	90	6583716	163
17	Bátorzat és vasszekrények a társaság összes hivatalában, ezégtárlak, papír- és nyomtatvány az összes rakományban	3000	—	—	—	3000	—								
18	Előlegzett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—								
	Az 1895. december 31-én a jövő évekre érvényben maradó díjtörlésvények értéke:	1273440	73	5256367	90	6583716	163								

A os. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.
 Dr. Bozza Camilo, Báro Bruck Otto, Romanin-lacur Manó, Báro Morpurgo József, Segre V.
 Magyarországi vezérigazgató: **REGŐS SÁNDOR**, igazgató-tanácsos. **ROTT JÓZSEF**, főnök.
 Az intézet hivatala: Pestszentlőrinc Dorothea-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adnak és élet-, tűz-, szállítvány- és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali jégbiztosítások a Magyar jég és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset ellen biztosító-társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A szarvasi ügynökség
WOLF GYULA.

Nyomatott a „Szarvas és Vidéke” gyorsajtó könyvnyomdájában 1896.